

Nicolas Sarkozy újravi jókívánásai a vidék képviselőinek

A francia köztársasági elnök évnyitó beszédei sorában január 17-én a vidéki élet képviselői számára tartottra került sor, mégpedig részben a Pireneusokban található Ariège megye Pamiers településén. A beszéd elemzésénél nem hagyható figyelmen kívül, hogy az idei évben köztársasági elnöki és parlamenti választásokra kerül sor Franciaországban, az előbbi két fordulója április 22-én és május 6-án, az utóbbi június 10-én és 17-én lesz. A mezőgazdaság egyébként az egyetlen olyan terület a francia nemzetgazdaságban, ami a francia-német kétoldalú kereskedelemben pozitívumot mutat, összességében pedig a francia mezőgazdasági és élelmiszer-külkereskedelem mérlege 2010-ben 9, 2011-ben 11 milliárd eurós pozitívumot mutatott. A francia mezőgazdaság tehát nem csupán a nemzeti identitás része a köztársasági elnök olvasatában, de a nemzetgazdaság versenyképessége szempontjából is az egyik meghatározó terület.

Nicolas Sarkozy beszédét azzal a megállapítással kezdte, hogy Franciaország vidéki területeinek is szembe kell nézni azzal a kihívással, amit „egy új világ fölemelkedése” jelent. Keleten és délen egyaránt új hatalmak jelennek meg, amik részt akarnak maguknak a gazdasági fejlődésből, miközben az európai országok tartanak a reformoktól, régóta és túlságosan eladósodtak egy olyan szociális modell megőrzése érdekében, amit csak a munkával, a beruházásokkal, a termeléssel és az innovációval lehet megtartani. A három éve tartó, minden korábbinál komolyabb válság a vidéket sem kímélte, de a köztársasági elnök úgy véli, a vidék elnéptelenedését sikerrel megfordító, lakosságukat néhány éve újra növelni tudó területeknek van jövőjük. De figyelembe kell venni, hogy a XXI. században a XX. század szólami már nem érvényesek, az új évszázadban új ötletekre van szükség, mondta.

A megoldás szerinte elsősorban a mezőgazdaságon keresztül vezet, mert úgy véli, ha a mezőgazdaság megszűnik valahol, az a vidék eltűnik. A mezőgazdaság a vidék szempontjából sokkal fontosabb, mint amit gazdasági súlya önmagában jelent, a termelés megszűnésével annak (turisztikai) vonzereje is megszűnik. A mezőgazdaság a garancia arra, hogy a vidéken továbbra is lehet élni, természetesen nem csak a mezőgazdaságból, de ha az eltűnik, semmi nem marad.

Nicolas Sarkozy szerint a francia mezőgazdaság megőrzéséhez új agrármodellre van szükség, csak így biztosítható, hogy a gazdák ne támogatásokból, hanem a termékeiket elismerő árakból élhessenek meg. A gazdálkodó nem egyszerű tájfunntartó, nem támogatási kérelmeket kitöltő közalkalmazott, hanem olyan vállalkozó, aki termelni akar és ebből a tevékenységből szerzett bevételéből kíván élni, ahogy a francia mezőgazdaságnak sem elsősorban a támogatásokra és segélyekre, hanem tisztességes árakra és versenyképességre van szüksége. Ezt szolgálja az az agrármodell, amit a köztársasági elnök Bruno Le Maire miniszterrel közösen javasol a francia mezőgazdaságnak, és ami a következő kulcsszavakkal foglalható össze.

A legfontosabb a kereskedelmi tevékenység, a termék termelő és a fogyasztó közötti útjának transzparenciája, mivel többé nem tartható, hogy a termelői árak folyamatosan csökkenjenek, miközben a kiskereskedelmi árak csak nőnek – ebben a helyzetben jogos a kérdés fölvetése, hová tűnik a hozzáadott-érték? A második alapelv a szerződéses kapcsolatok elfogadása, aminek kapcsán a köztársasági elnök külön köszönetet mondott az [FNSEA](#) és a Jeunes Agriculteurs elnökének azért, hogy ez irányú támogatásukról biztosították őt. Ezzel azt kívánják elérni, hogy a termelői tömörülések létrehozásának ösztönzésével (egyfajta kikényszerítésével) megszűnjön, vagy legalábbis csökkenjen az a jelenleg teljesen

kiegyensúlyozat helyzet, ami a kereskedelem és a termelők viszonyára jellemző. A termelői kiszolgáltatottságot kívánta a kormányzat csökkenteni azzal az intézkedéssel is, ami lehetővé teszi a közétkeztetésben, hogy az alapanyag-beszerezés 20%-a közbeszerzés nélkül, közvetlenül a helyi termelői beszállítással történjen azáltal, hogy nem a legalacsonyabb ár, hanem pl. egyes minőségi követelmények alapján dönthet a beszerző.

A harmadik terület a versenyképesség kérdése, ezen belül elsősorban a munkabér-költségek jelentette versenytorzító hatás megszüntetése. A köztársasági elnök leszögezte, nem csak a harmadik országok termelőivel (cítálva Kínát), de az uniós tagországok közötti összehasonlításban sem tudja elfogadni, hogy a francia gazdák versenyhátrányba kerüljenek emiatt és piacokat veszítsenek, mint történik ez a német termelőkkel való versenyben. *(Jellemző egyébként, hogy az utóbbi időszak beszédeiben a politikusok és az érdekképviselői vezetők az unión belüli verseny-egyenlőtlenségek esetében szinte csak és kizárólag a németek emlegetik, a kelet-európai országokról legföljebb a német gazdák által alkalmazott idénymunkásokon keresztül, áttételesen esik szó.)* A köztársasági elnök szerint nem jobb- vagy baloldali, kormánytöbbségi vagy ellenzéki gondolkodás kérdése annak belátása, hogy a versenytársaknál drágábban termelés egyenes következménye a piacvesztés, ez ellen pedig csak a termelési költségek csökkentésével lehet tenni az iparban és a mezőgazdaságban egyaránt. Ezt a célt szolgálta a mezőgazdasági idénymunka járulékos költségeinek csökkentése és az állandó jellegű alkalmazások esetében végrehajtott – a gazdák szerint inkább jelképes – könnyítés is, amit inkább csak a nagyon jelentős élőmunka-igényű, minimálbéres alkalmazottakat foglalkoztatók érznek meg. Nicolas Sarkozy leszögezte, csak akkor lehet valóban javítani a francia ipar és mezőgazdaság versenyképességét, ha érdemben csökkennek a bért terhelő szociális költségek, ellenkező esetben az országban megszűnik a termelés, a gyerekeknek pedig nem lesz munkalehetőség. Szerinte a francia társadalomnak világosan föl kell tennie a kérdést: akarja-e a munkahelyek megőrzését, ennek érdekében a növekedést, a versenyképességet, vagy pedig rövid távú célok által vezérelve egy olyan szociális modellt akar fenntartani, amit csak a deficit és a költségvetési kiadások növelésével lehet biztosítani? Véleménye szerint csak a versenyképesség növelése és a munkahelyteremtés a járható út, ezért pedig most van szükség érdemi lépésekre. Természetesen ha csökkennek a bérre rakódó járulékok, azokat más forrásból kell pótolni, de nem lehet a munkát további terhekkal sújtani, mivel az magát a munkavégzést értékteleníti el. Arra van szükség, hogy az ország szakítson ez elmúlt negyven évben hozott döntésekkel – mondta -, mert Franciaország és a vidék jövője csak a munka megbecsülésével érhető el.

Ezzel a kérdéssel természetesen összefügg a KAP is, ami nélkül ma nem lenne francia mezőgazdaság – mondta, még akkor is, ha megérti a gazdák túlságosan technokratikus Európa iránti ellenérzéseit, ami túlságosan nyitott és nem védi kellőképpen a gazdálkodókat. De annak fényében, hogy a francia mezőgazdaság annyi uniós támogatást kap, mint amennyi a francia mezőgazdasági tárca teljes költségvetése, ha nem lenne az EU, meg kellene valahogyan duplázni a minisztérium büdzsáját, ami teljességgel lehetetlen vállalkozás lenne. A KAP nélkül ma nem lenne Európa vezető mezőgazdasága a francia, és megfontolásra ajánlja annak végiggondolását, hogy kinek értékesítenék a francia termékeket, ha az EU esetleg széthullana?

A vidék természetesen nem jelenti csak a mezőgazdaságot, ide tartozik az ott élők teljes közössége. A hosszú éveken át tartó népességfogyás után a tendencia megfordulni látszik, Ariège megye lakossága tíz éve évente 1500 fővel gyarapszik, ami a köztársasági elnök szerint annak köszönhető, hogy a vidék vonzó lett. A vonzerő megtartásához azonban változtatásokra van szükség, amit nem egyszerű megérteni és elfogadni, de nem jelenti azt,

hogy a formálódó új világban föl kellene adni a vidéki identitáshoz való ragaszkodást. A vidék viszont csak akkor tartható életben, ha a gyerekek is itt maradnak, és olyan munkájuk van, ami a megélhetésüket biztosítja – erre a jövőben a közsféra lesz a legkevésbé alkalmas. Kiváló képzésre lesz szükségük és a helyi gazdasági fejlődésnek köszönhetően helyi munkalehetőségekre, amiben nagyon komoly szerepet kell betölteniük a helyi kiválósági pólusoknak (pôle d'excellence rural) – a témát a köztársasági elnök részletesen kifejtette az általunk is földolgozott, 2011. október 11-én Creuse megyében mondott beszédében. Véleménye szerint minden lehetséges módon támogatni kell a vidék gazdasági fejlődését, viszont nem lehet ugyanolyan közszolgáltatási hálózatot fenntartani vidéken, mint eddig. Reformokra van szükség ugyanis a közszférában is, ellenkező esetben Franciaország a nehéz, de elkerülhetetlen reformokat meg nem lépő Spanyolország, Görögország vagy Portugália sorsára jut. „Ha nem tesszük meg a nehéz lépést, azt később mégis meg kell tenni, de nehezebb lesz” – mondta. (*Quand on refuse de faire le choix difficile, le choix vous rattrape et il est plus difficile.*) Erre kiváló példa a nyugdíjreformé, amit, ha két évvel korábban nem valósítanak meg, ma másfél millió nyugdíjasnak nem lehetne folyósítani az ellátmányt, mivel a nyugdíjalap már a piacról sem tudna pénzt szerezni. Véleménye szerint csak azok az országok tudnak túllépni a válságon, akik a több munkára, befektetésre, a munka megbecsülésére építenek. Mint mondta, Franciaország 1990. óta egymillió álláshelyet létesített a közszférában, amit nem lehet tovább finanszírozni. Ennek érdekében az elmúlt években minden két nyugdíjba vonuló közalkalmazott helyére csak egy új belépőt lehetett fölvenni (egyedül a kutatásban nem kell ezt a szabályt alkalmazni), így 160 ezerrel csökkent a közalkalmazottak száma. A köztársasági elnök februárra tervezi összehívni azt az ülést, ahol a területi önkormányzatokkal egyeztet a további takarékosági intézkedésekről. Mindezekkel párhuzamosan leszögezte, elengedhetetlen a vidéki infrastruktúrába történő beruházások folytatása, és ismertette a vidék numerikus infrastruktúra-fejlesztési programját, valamint a háziorvosi ellátást bővítő orvosi ösztöndíj-programot.

Nicolas Sarkozy kitért a gazdák mindennapi munkájával kapcsolatos jogszabályi környezetre is, amit szerinte esetenként nem kevés bizonytalanságot is takar. Egyetértett azzal, hogy míg egyes szomszédos országokban meghoznak ugyan törvényeket, de azokat nem alkalmazzák, Franciaországban sokkal többet akarnak végrehajtani, mint amennyit a jogalkotó eredetileg tervezett – erre pedig egyik példa a környezetvédelem vagy a vízgazdálkodás kérdése. Természetesen védeni kell a környezetet, mondta, de minden mérték kérdése, és meg kell hozni bizonyos döntéseket, amikkel csökkenthetők a feszültségek. A környezetvédelemre hivatkozva nem lehet bármit megtenni, nem engedhető meg, hogy bármilyen egyesület megakadályozzon egy polgármestert, egy képviselőt, egy jó kezdeményezést a végrehajtásban. Már nem a régi ürügyekre hivatkoznak, hanem legalitást vagy illegalitást emlegetve elérik, mivel senki nem akar felelősséget vállalni, a meghátrálást, a vidék megbénítását, megakadályoznak minden kezdeményezést, amin mindenképpen változtatni kell. Ami a környezetvédelemre iga, igaz a vadászatra is, pedig a vadászok nem ellenségek, nem a környezetvédelem kihívói. Az Államtanács legutóbbi, ezzel összefüggő döntései kapcsán megjegyezte, egyeztetni fog a vadászok egyesületeivel, majd a környezetvédőkkel is, de mindenképpen kevesebb, érthetőbb, de maximálisan tiszteletben tartott szabályra van itt is szükség, ezen túl pedig békén kell hagyni az embereket, akiknek elég gondot okoz megoldani az élet mindennapi problémáit. Két területen azonban nem hajlandó kivételt tenni: az egyik a közlekedésbiztonság (a 30 évvel ezelőtti évi 20 ezer közlekedési balesetben elhunyt száma tavalyra már 4 ezer alá csökkent), a másik pedig a fogyatékosok életének megkönnyítése érdekében hozandó intézkedések folytatása. A fentiekhez kapcsolódva a köztársasági elnök hangsúlyozta az önkormányzati reform végrehajtásának fontosságát, ami a megyék és a

régiók „közelítésével” fölöslegessé tenné a képviselői helyek 30%-át – témát október 11-i beszédében már részletesen kifejtette.

A beszéd teljes terjedelmében elérhető:

<http://www.elysee.fr/president/les-actualites/discours/2012/voeux-au-monde-rural.12815.html>

Somogyi Norbert mezőgazdasági és TÉT-attasé, Párizs